

DR. DOBOSI ZOLTÁN

1915–2009

Családtagjai, széles rokonsága, egykori tanítványai búcsúztatták a kelenföldi Szt. Gellért Plébániatemplom urnatemetőjében az életének 94. évében elhunyt Dobosi professzort. Az alábbiakban Dunkel Zoltán ott elhangzott búcsúbeszédét adjuk közre.

Tisztelt Gyászoló Gyülekezet!

Utolsó útjára kísérjük a magyar meteorológusképzés hosszú időn át meghatározó személyiségét, az Eötvös Loránd Tudományegyetem nyugalmazott professzorát. A közvetlenül a háború után, 1945-ben létrejött Léggör- és Éghajlattani Tanszéken a frissen kinevezett, földrajzos háttérű Száva-Kováts József professzor kérését valakit, aki matematika-fizika-meteorológia alapképzettségű, s aki az előadásai mellett a gyakorlatokat vezeti. Így esett a választás az 1939-ben matematika-fizika szakos tanári oklevelet szerzett, a Meteorológiai Intézetben dolgozó Dobosi Zoltánra. Ettől fogva 1983-ig, nyugdíjazásáig, oktatta először csak a meteorológia iránt érdeklődő földrajzosokat, majd 1950-től a főszakos meteorológushallgatókat. Pályafutása során négyféle meteorológusképzésben vett részt. Tanári munkája első harmadában aktív közreműködője volt az egyszakos, négy évfolyamban kibocsátott, több mint száz meteorológus szakembert adó képzésnek. Oktatói tevékenysége végén ismét aktív szereplője lett a földtudományi közös képzésen alapuló egyszakos, majd az önállóan egyszakos meteorológus képzés elindításának. Az egykori tanítványok nevében

emlékezem hajdan volt professzoromra, első mesteremre a meteorológia oktatásában, pályám elindítójára. Búcsúzom tőle a tágabb meteorológus közösség, a Magyar Meteorológiai Társaság nevében is. A Meteorológiai Tanszék életében már elmúltak azok a mozgalmas és viharos évek, amikor sok-sok hallgató fordult meg a tanszéken, vagy amikor politikai okok miatt tanszéki munkatársak tűntek el egyik napról a másikra. A hetvenes években csak néhány érdeklődő hallgató választotta harmadik szaknak, a meteorológiát. A meteorológusképzés akkor elsősorban a matematika-fizika szakra alapozott harmadik szakos formán alapult. Ha megmaradt az érdeklődés a „Bevezetés a meteorológiába” után is, a vállalkozó kedvű hallgató találkozhatott Dobosi Zoltánnal, aki a klimatológia rejtelmeibe próbálta bevezetni az érdeklődőket. A nagy létszámú mat-fizes előadások és a kissé merev bevezetésű szeminárium után egyedi, meseszerű hangulata volt a Múzeum-körúti épület második emeletének végén a félhomályos szobában általa tartott előadásnak, ami inkább emlékeztetett baráti tájékoztatóra, mint kötött, egykor majd szigorlattal végződő kemény stúdiumra. Dobosi Zoltán szerény, visszahúzódó ember volt. Tudományát némi bocsánatkéréssel, nem pedig erőszakosan adta elő. Álláspontját soha, de még a rideg tényeket se erőltette rá a hallgatókra. Tájékoztatót, s lehetőséget adott a kétkedésre, az elhangzottak átgondolására, akár esetleg visszautasítására is. Ez meglepő volt, az akkor a meglehetősen poroszos mat-fizes képzés útvesztőiben tébláboló első- második éves hallgatóknak. Szerénysége és óvatosan visszahúzódó természete nem jelentette azt, hogy tájékozatlan vagy felkészületlen lett volna. Vaskos, Felméry Lászlóval közösen írt Éghajlattani jegyzete számomra maga volt a megvalósíthatatlan kihívás. Megtanulhatatlan mennyiségű anyagnak tűnt.

Amikor először vettem a kezembe, nem gondoltam, hogy egyszer majd abban a megtiszteltetésben lesz részem, hogy a professzorommal közösen írhatok egyetemi jegyzetet. Ebben is szerény volt. Kijelölte az utat, felvázolta az elképzelést, s hagyta, tegyem a dolgom, nem korlátozta se a fantáziámat, se az alkotó kedvemet. Az sem volt elhanyagolható élmény, hogy a jegyzetért kapott díj nagyobb részét nekem adta. Akkor azt hittem egy főnök már csak ilyen. Ha kellett, s szükség volt rá, csendesen, de orosz-lánként küzdött a szakmáért. Kevesen tudják, hogy a Meteorológiai Világszervezet főtitkára, Arthur Davies az Eötvös Loránd Tudományegyetem díszdoktora. Ahhoz, hogy ezt a ritkán adományozott címet megkaphassa egy ízig-vérig bürokrata, Dobosi Zoltánnak kemény csatákat kellett vívnia a Természettudományi Kar hatalmasaival, mivel akkor úgy tűnt, ez a magyar meteorológia érdeke. Oktatóként nemcsak itthon, hanem külföldön is megállta a helyét. Másfél éves Santiagói tartózkodása során lendített a chilei meteorológusképzésen is. A leningrádi, ma ismét szentpétervári egyetemmel kialakított, hozzá kötődő, sok-sok éves együttműködés és hallgató-csere nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a frissen végzett meteorológushallgatók az akkori viszonyok mellett tágabb világgéppel léphettek ki az egyetemről. Lehetett tőle tanulni, de oda kellett rá figyelni. Mint kutató, azt vallotta, hogy ha valakit érdekel egy téma, s abban fantáziát lát, nem szabad abba hagyni. Nem szabad egyik témáról, a másikra ugrálni. A lassú tartó munka többet ér, mint ha valaki kiugró tehetség, de egyik témáról a másikra ugrál, s a végén semmi se születik az egészből. Tanításával mélysegesen egyetértve, szomorúan veszek most búcsút professzoromtól, aki azt hiszem nemcsak csodálatosan hosszú életet élt, de egy gazdag, eredményes pályafutás után békésen tér örök nyugovóra. „Boldogok a szelídek, mert ők öröklük a földet” (Máté 5,5). Professzor Úr Isten Vele, nyugodjék békében!

Dunkel Zoltán